

SKUPŠTINA CRNE GORE

POSLANIKKI KLUB

Predsjedniku

Ivanu Brajoviću

CRNA GORA SKUPŠTINA CRNE GORE	
PRIMLJENO:	28. 07 20 20 GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	15-1/20-2/3
VEZA:	
BPA:	1016 XXVI
SKRAĆENICA:	PRILOG:

81000 Podgorica
Bulevar Sv. Petra Cetinjskog 10

tel: 020/ 242 161
faks: 020/ 247 572
e-mail: klub.dps@skupština.me

Broj: _____

Datum, _____

Na osnovu člana 148 Poslovnika Skupštine Crne Gore, na Predlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o energetici, podnosimo sljedeće amandmane:

Amandman 1

U članu 15 Predloga zakona, kojim se mijenja član 43 osnovnog zakona, st. 3 i 4 mijenjaju se i glase:

„U tački 4 poslije riječi “propisanog” dodaje se riječ “pojedinačnog”.

U stavu 7 poslije tačke 2 dodaje se nova tačka koja glasi:

2a) naknada koju je operator sistema dužan da plati za svako ažuriranje plana razvoja, odnosno ažuriranje investicionog plana.“

Obrazloženje

Ovim izmjenama se vrši pravno tehničko usklađivanje sa odredbama Predloga zakona.

Amandman 2

U članu 16 Predloga zakona, kojim se mijenja član 44 osnovnog zakona, u stavu 2 poslije tačke 11 dodaje se nova tačka koja glasi:

“12) pravila i uslove za funkcionisanje, odnosno rad sistema u interkonekciji koji se donose u skladu sa zakonom kojim se uređuje prekogranična razmjena električne energije i gasa”.

Poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:

“(3) Agencija odobrava metodologije i akta iz čl. 114a i 132g ovog zakona.”

Obrazloženje

Dodatno se precizira vrsta akata koje odobrava Regulatorna Agencija za energetiku i vrši usklađivanje poziva na odgovarajuće članove Predloga zakona

Amandman 3

U članu 22 Predloga zakona, kojim se mijenja član 59 važećeg zakona, poslije stava 5 dodaje se novi stav koji glasi:

„(6) Regulatorno dozvoljeni prihod operatora prenosnog sistema iz stava 5 ovog člana obuhvata i troškove ili dio troškova koji nastaju povezivanjem tržišta dan-unaprijed i unutar dnevnih tržišta, a koje operator prenosnog sistema električne energije pokriva nominovanom operatoru tržišta električne energije, ako se u postupku utvrđivanja regulatorno dozvoljenog prihoda utvrdi da su isti razumni i proporcionalni.“

Dosadašnji st. 6 do 9 postaju st. 7 do 10.

Obrazloženje

CACM Regulativom je propisano da operator prenosnog sistema ima pravo da nadoknadi troškove koji nastaju po osnovu vršenja obaveza dodijeljenih na osnovu ove regulative, ako su isti ocijenjeni kao razumni i proporcionalni od strane regulatornog tijela. U skladu sa Regulativom ti se troškovi nadoknađuju kroz mrežne tarife (cijene korišćenja prenosnog sistema) ili putem drugih odgovarajućih mehanizama. Regulativom je, takođe, propisano da NEMO snosi određene troškove koji proizilaze iz procesa povezivanja tržišta, kao i da isti mogu biti pokriveni od strane operatora prenosnog sistema, ukoliko budu ocijenjeni od strane regulatornog tijela kao opravdani, razumni i proporcionalni. U navedenom slučaju, troškovi NEMO-a koji proizilaze iz procesa povezivanja tržišta mogu biti pokriveni kroz cijene korišćenja prenosnog sistema, ako to odobri regulator, kako je i predloženo amandmanom 2. CACM Regulativom je, takođe, propisano da NEMO ima pravo da nadoknadi troškove koji proističu iz procesa povezivanja tržišta koji nijesu pokriveni na navedeni način, primjenom drugih odgovarajućih mehanizama. Ova odredba CACM Regulative je transponovana kroz predlog člana 132h.

Amandman 4

U članu 23 stav 1 Predloga Zakona, riječi „člana 59 stav 5“ zamjenjuju se riječima: „člana 59 stav 6“.

Amandman 5

U članu 24 stav 5 Predloga Zakona, riječi: „člana 59 stav 6 zamjenjuju se riječima: „člana 59 stav 7“.

Obrazloženje

Amandmanom 4 i 5 vrši se pravno tehničko usklađivanje sa Predlogom zakona u dijelu poziva na odgovarajuće članove

Amandman 6

U članu 39 Predloga zakona, kojim se mijenja član 112 važećeg zakona, u stavu 1 u tački 22 na kraju rečenice dodaju se riječi: „i donosi akta kojima se uređuju ovi odnosi, kao i rad prenosnog sistema u interkonekciji;“.

Poslije stava 1 dodaje se novi stav koji glasi:

„(2) Operator prenosnog sistema električne energije, u jedinstvenom povezivanju dan-unaprijed i unutar dnevnog povezivanju tržišta električne energije dužan je da:

- 1) saraduje sa operatorima prenosnih sistema električne energije koji su članovi Energetske zajednice i/ili su iz države članice Evropske Unije obezbjeđujući funkcionisanje algoritama povezivanja cijena i usaglašenog kontinuiranog trgovanja za sve aspekte koji se odnose na raspodjelu kapaciteta;
- 2) doprinosi usaglašavanju algoritama u skladu sa zahtjevima;
- 3) u saradnji s drugim operatorima prenosnih sistema električne energije, vrši proračun kapaciteta zasnovanog na metodi usaglašenog prenosnog kapaciteta, na D-2 nivou u cilju povezivanja tržišta električne energije;
- 4) u saradnji s drugim operatorima prenosnih sistema električne energije, potvrđuje i šalje vrijednosti prekograničnih kapaciteta i njihovih ograničenja nominovanom operatoru tržišta najkasnije 1 sat prije zatvaranja tržišta za dan unaprijed;
- 5) u slučaju da operator prenosnog sistema električne energije nije u mogućnosti da obezbijede podatke iz tačke 4 ovog stava isti obavještava nominovanog operatora tržišta, uz obavezu dostavljanja ulaznih podataka najkasnije 30 minuta prije zatvaranja tržišta za dan-unaprijed;
- 6) verifikuje rezultate povezivanja tržišta za dan-unaprijed u smislu potvrđenih prekograničnih kapaciteta i ograničenja istih;
- 7) prihvata rezultate povezivanja tržišta za dan-unaprijed i unutar dnevnog tržišta obračunatog u skladu sa tačkom 6 ovoga stava;
- 8) uspostavlja i sprovodi rezervnu proceduru alokacije kapaciteta;
- 9) u saradnji sa ostalim operatorima prenosnih sistema električne energije usaglašava i predlaže vrijeme otvaranja i zatvaranja prekograničnog unutar dnevnog tržišta u skladu sa EU standardima;
- 10) vrši ulogu prenosnog agenta ako je tako odlučeno od strane Agencije.
- 11) zaključuje sporazume kojima se obezbjeđuju sprovođenje obaveza iz ovog zakona.“

Obrazloženje

Vrši se transponovanje dijela Regulative (EU) 2015/1222 o uspostavljanju smjernica za dodjelu kapaciteta i upravljanje zagašenjima, koji se odnosi na obaveze operatora

prenosnog sistema električne energije u dijelu dodjele prekograničnih kapaciteta i upravljanja zagašenjima na tržištima dan unaprijed i unutar dnevnim tržištima.

Amandman 7

Poslije člana 40 Predloga zakona, dodaje se novi član koji glasi:

Član 41

„Poslije člana 114 dodaje se novi član koji glasi:

„Metodologije i akti operatora prenosnog sistema

Član 114a

- (1) Operator prenosnog sistema električne energije dužan je da, u saradnji sa operatorima prenosnih sistema drugih država, a u cilju povezivanja dan-unaprijed i unutar dnevnog tržišta električne energije, donosi metodologije i akta kojima se uređuju:
 - 1) dostavljanje informacija o proizvodnji i opterećenju koji proizvođači i kupci dostavljaju operatoru prenosnog sistema električne energije, a koje se naročito odnose na njihove tehničke karakteristike, na raspoloživost proizvodnih jedinica i opterećenja, na vozne redove proizvodnih jedinica kao i na redosljed angažovanja proizvodnih jedinica;
 - 2) prijedlog zajedničkog modela mreže, koji sadrži scenarije za svaki period proračuna kapaciteta pojedinačne modele mreže za svoje kontrolno područje uključujući interkonekcije kao i opis postupaka za spajanje pojedinačnih modela mreža u zajednički model mreže;
 - 3) prijedlog metodologije proračuna kapaciteta;
 - 4) vrijeme otvaranja i vrijeme zatvaranja unutar dnevnog povezivanja između zona trgovanja;
 - 5) rok za garanciju validnosti kapaciteta na tržištu dan-unaprijed;
 - 6) proračun planiranih razmjena koje su rezultat povezivanja tržišta dan-unaprijed;
 - 7) alternativni postupci za obezbjeđivanje efikasne, transparentne i nediskriminirajuće dodjele kapaciteta u slučaju da se na povezanom dan-unaprijed ne mogu dobiti rezultati;
 - 8) dodatne regionalne aukcije kao dodatak unutar dnevnom povezivanju;
 - 9) uslovi za eksplicitne dodjele koje učesnici na tržištu moraju ispuniti za učestvovanje u eksplicitnoj dodjeli;
 - 10) određivanje cijena kapaciteta na unutar dnevnom tržištu;
 - 11) kao i druge akte i metodologije neophodne za povezivanje dan-unaprijed i unutar dnevnog tržišta električne energije.“

U skladu sa navedenim vrši se prenumeracija članova.

Obrazloženje

Vrši se prenošenje dijela Regulative (EU) 2015/1222 o uspostavljanju smjernica za dodjelu kapaciteta i upravljanje zagušenjima, koji se odnosi na obaveze operatora prenosnog sistema električne energije u dijelu zahtjeva za izradom zajedničkih metodologija za određivanje količina kapaciteta istovremeno raspoloživih između zona trgovanja i kriterijuma za ocjenjivanje efikasnosti, kao i preispitivanje određivanja zona trgovanja.

Amandman 8

Poslije člana 50 Predloga zakona dodaje se novi član koji glasi:

Član 51

„Poslije člana 132 dodaje se devet novih članova koji glase:

„Nominovani operator tržišta električne energije

Član 132a

Nominovani operator tržišta električne energije (u daljem tekstu: NEMO) je subjekat koji obezbjeđuje jedinstveno, dan-unaprijed i unutarдневно, povezivanje tržišta električne energije, u saradnji sa operatorom prenosnog sistema električne energije.

Na predlog Ministarstva, NEMO određuje Vlada.

Prava, obaveze i odgovornosti NEMO

Član 132b

- (1) NEMO je dužan da:
 - 1) prima naloga od učesnika na tržištu;
 - 2) uparuje i dodjeljuje naloge u skladu sa rezultatima jedinstvenog dan-unaprijed i unutar dnevnog povezivanja;
 - 3) objavljuje cijene koje su rezultat trgovanja na jedinstvenom dan unaprijed i unutar dnevnom tržištu;
 - 4) vrši finansijska poravnanja;
 - 5) vrši plaćanja na osnovu ugovora koji se odnose na trgovanja u skladu sa relevantnim sporazumima i propisima učesnika.
- (2) U vezi s jedinstvenim dan-unaprijed i unutar dnevnim povezivanjem, NEMO naročito vrši sljedeće poslove:
 - 1) obavlja poslove operatora tržišnog povezivanja utvrđenih stavom 3 ovog člana u saradnji sa nominovanim operatorima tržišta električne energije drugih država;
 - 2) zajednički utvrđuje zahtjeve za jedinstveno dan-unaprijed i unutar dnevno povezivanje, zahtjeva za funkcije operatora tržišnog povezivanja i algoritam

- za cjenovno povezivanje tržišta u pogledu svih pitanja povezanih s funkcionisanjem tržišta električne energije u skladu sa stavom 3 ovog člana i opštim uslovima za razvoj algoritama koji se uređuju posebnim propisom;
- 3) određuje maksimalne i minimalne cijene u saradnji sa nominovanim operatorima tržišta električne energije i operatorima prenosnog sistema električne energije drugih država, koje će se primjenjivati u zonama trgovanja;
 - 4) obezbjeđuje anonimnosti i dijeljenje primljenih informacija o nalogima neophodnih za izvršenje funkcija operatora tržišnog povezivanja predviđenih stavom 3 ovog člana;
 - 5) ocjenjuje rezultate koji su dobijeni funkcijama operatora tržišnih povezivanja utvrđenih stavom 3 ovog člana, dodjeljivanje naloga na bazi tih rezultata, potvrđivanje rezultata kao konačnih ako se smatraju ispravnim i prosleđivanje rezultata operatoru prenosnog sistema električne energije, koji ih verifikuje u skladu sa alokacionim ograničenjima i potvrđenim prekograničnim kapacitetom;
 - 6) pravovremeno izvještavanje učesnika na tržištu o rezultatima njihovih naloga;
 - 7) djeluje kao centralna ugovorna strana za finansijsko poravnanje i plaćanje u razmjeni energije koja je rezultat jedinstvenog danunaprijed i unutar dnevnog povezivanja;
 - 8) zajednički uspostavlja rezervne postupke za rad nacionalnih ili regionalnih tržišta s relevantnim nominovanim operatorima tržišta i operatorima prenosnih sistema u slučaju da nema rezultata iz funkcija operatora tržišnih povezivanja, uzimajući u obzir alternativne postupke čije predloge izrađuje operator prenosnog sistema električne energije u saradnji sa operatorima prenosnog sistema drugih država, kako bi se obezbjedila efikasna, transparentna i nediskriminirajuća dodjela kapaciteta;
 - 9) dostavlja procjene troškova, kao i informacija o troškovima jedinstvenog danunaprijed i unutar dnevnog povezivanja operatoru prenosnog sistema električne energije kada se troškovi nominovanog operatora tržišta za uspostavljanje, izmjenu i vođenje jedinstvenog danunaprijed i unutar dnevnog povezivanja pokrivaju doprinosom operatora prenosnog sistema električne energije;
- (3) Pored obaveza iz st. 1 i 2 ovog člana, NEMO obavlja i poslove operatora tržišnog povezivanja sa nominovanim operatorima tržišta drugih država, i to:
- 1) razvija i održava algoritme, sisteme i postupke za jedinstveno povezivanje dan unaprijed i unutar dnevnog tržišta;
 - 2) obrađuje ulazne podatke o kapacitetu između zona trgovanja i ograničenjima pri dodjeli, koje obezbjeđuju izvođači koordiniranog proračuna kapaciteta;
 - 3) upravlja algoritmima za cjenovno povezivanje tržišta i uparivanje kontinuiranog trgovanja;
 - 4) potvrđuje i šalje rezultata jedinstvenog dan unaprijed i unutar dnevnog povezivanja nominovanim operatorima tržišta električne energije i operatorima prenosnog sistema električne energije.

Podnošenje zahtjeva za imenovanje NEMO

Član 132c

- (1) Radi imenovanja NEMO, podnosilac zahtjeva, Ministarstvu dostavlja zahtjev sa potrebnom dokumentacijom.
- (2) O ispunjavanju uslova za imenovanje NEMO, uz prethodno mišljenje Agencije, odlučuje Ministarstvo u roku od dva mjeseca od dana prijema zahtjeva.
- (3) Odluku o imenovanju NEMO, na predlog Ministarstva donosi Vlada.
- (4) Obrazac zahtjeva iz stava 1 ovog člana, propisuje Ministarstvo.

Odlučivanje o zahtjevu

Član 132d

- (5) Odlukom iz člana 132c stav 3 ovog zakona, određuje se pružalac usluge dan-unaprijed i/ili unutar dnevnog trgovanja koji kumulativno ispunjava uslove propisane ovim zakonom.
- (6) U slučaju postojanja više predloga za određivanje pružaoca usluga iz stava 1 ovog člana, poštujući načela transparentnosti i nediskriminacije, Vlada bira podnosioca zahtjeva koji na najsveobuhvatniji način ispunjava uslove iz člana 132e ovog zakona,
- (7) Odluka o imenovanju i opozivu NEMO, Ministarstvo objavljuje na svojoj internet stranici i o tome obavještava Regulatorni odbor energetske zajednice.

Uslovi za imenovanje NEMO

Član 132e

- (1) Podnosilac zahtjeva iz člana 132c ovog zakona, može biti izabran za nominovanog operatora tržišta ako ispunjava sljedeće uslove:
 - 1) ima zaključene ugovore ili zaključuje ugovore kojima se obezbjeđuju odgovarajući resursi za zajedničko, koordinisano i usklađeno sprovođenje jedinstvenog dan-unaprijed i/ili unutar dnevnog povezivanja, uključujući resurse neophodne za izvršenje funkcija NEMO-a, finansijske resurse, potrebne informacione tehnologije, tehničku infrastrukturu i radne postupke, ili ako obezbjeđuje dokaze kojima potvrđuje da će navedene resurse steći tokom razumnog pripremnog perioda prije preuzimanja svojih zadataka prava, obaveza i odgovornosti utvrđenih sa ovim zakonom;
 - 2) je u mogućnosti da obezbijedi učesnicima na tržištu otvoren pristup informacijama u vezi sa nadležnostima nominovanog operatora tržišta pravima, obavezama i odgovornostima nominovanog operatora, utvrđenih ovim zakonom;
 - 3) je troškovno efikasan u pogledu jedinstvenog dan-unaprijed i unutar dnevnog povezivanja, te u okviru svog internog računovodstva vodi zasebno računovodstvo za funkcije operatora tržišnog povezivanja i druge aktivnosti radi sprečavanja unakrsnog subvencionisanja;
 - 4) je u odgovarajućoj mjeri poslovno odvojen od drugih učesnika na tržištu;
 - 5) ne koristi naknade za trgovanje na dan-unaprijed i unutar dnevnom tržištu za finansiranje svojih dan-unaprijed ili unutar dnevnih aktivnosti u drugim zemljama;
 - 6) obezbjeđuje nediskriminatoran tretman učesnika na tržištu;

- 7) ima uspostavljene odgovarajuće mehanizme za nadzor tržišta;
- 8) ima zaključene odgovarajuće sporazume o transparentnosti i povjerljivosti sa učesnicima na tržištu i operatorom prenosnog sistema električne energije;
- 9) može da obezbijedi pružanje usluga finansijskog poravnjenja i plaćanja; i
- 10) može da uspostavi potrebne komunikacione sisteme i postupke za koordinaciju s operatorom prenosnog sistema električne energije.

Gubitak statusa nominovanog operatora tržišta električne energije

Član 132f

Ako, na osnovu novonastalih činjenica i okolnosti, Ministarstvo utvrdi da operator tržišta koji je izabran za nominovanog operatora tržišta električne energije više ne ispunjava uslove 132e ovog zakona, Ministarstvo je dužno je da, nominovanom operatoru tržišta, dostavi obavještenje o neispunjavaju utvrđenih uslova.

Ako NEMO, u roku od šest mjeseci od dana prijema obavještenja iz stava 1 ovog člana, ne obezbijedi ispunjenost potrebnih uslova, Vlada na prijedlog Ministarstva, a uz prethodno pribavljeno mišljenje Agencijet, donosi odluku o oduzimanju statusa nominovanog operatora tržišta električne energije.

Metodologije i akta NEMO

Član 132g

NEMO je dužan da, u saradnji sa nominovanim operatorima tržišta električne energije drugih država, donese metodologije i akta kojima se uređuju:

- 1) plan zajedničkog izvođenja funkcija operatora povezivanja tržišta;
- 2) algoritam koji se koristi u jedinstvenom povezivanju dan-unaprijed i unutar dnevnog povezivanja tržišta električne energije, izrađen uzimajući u obzir zahtjeve operatora prenosnog sistema električne energije i nominovanih operatora tržišta električne energije za njegov razvoj u skladu stavom 1 ovog člana;
- 3) proizvodi koje nominovani operatori tržišta električne energije mogu uzeti u obzir u postupku jedinstvenog povezivanja dan-unaprijed i unutar dnevnog povezivanja;
- 4) maksimalne i minimalne cijene u postupku jedinstvenog povezivanja dan-unaprijed i unutar dnevnog povezivanja.

Troškovi uspostavljanja, ažuriranja i rada jedinstvenih tržišta povezivanjem tržišta dan-unaprijed i unutar dnevnih tržišta

Član 132h

- (1) Nominovani operator tržišta električne energije ima pravo da nadoknadi dio troškova uspostavljanja, ažuriranja i rada jedinstvenih tržišta, povezivanjem tržišta dan-unaprijed i unutar dnevnih tržišta koji nije pokriven u skladu sa članom 59 stav 6 ovog zakona, ako je isti razuman i proporcionalan.

- (2) U slučaju iz stava 1 ovog člana, nominovani operatör tržišta električne energije dostavlja organu državne uprave nadležnom za poslove energetike zahtjev za pokrivanje troškova nominovanog operatora tržišta električne energije.
- (3) Način i kriterijumi odobravanja troškova iz stava 1 ovog člana, uređuju se propisom organ državne uprave nadležnog za poslove energetike.

Saradnja sa drugim operatorima

Član 132i

- (1) Saradnja NEMO sa nominovanim operatorima tržišta električne energije drugih država, zasniva se na obezbjeđivanju efikasnog i sigurnog oblikovanja, primjenu i izvršenje jedinstvenog danunaprijed i unutardnevnog povezivanja.
- (2) Saradnja iz stava 1 ovog člana zasniva se na načelu nediskriminacije i obezbjeđuje da određeni nominovani operator tržišta električne energije nema neopravdanu ekonomsku prednost zbog obavljanja poslova operatora tržišnog povezivanja.“

U skladu sa navedenim vrši se prenumeracija članova.

Objazloženje

Definiše se subjekat koji obavlja poslove jedinstvenog, dan-unaprijed i unutardnevnog, povezivanje tržišta električne energije, u saradnji sa operatorom prenosnog sistema električne energije. Takođe, utvrđuje se način i uslovi pod kojima se vrši izbor nominovanog operatora tržišta, kao i njegov opoziv, kao i vrste akata koje donosi i saradnja koju ostvaruje u cilju izvršavanja svojih nadležnosti. Takođe, definiše se i veoma značajan dio koji je regulisan odredbama CACM Regulative a kojim se regulišu troškovi uspostavljanja, ažuriranja i rada jedinstvenih tržišta.

POSLANICI

Predrag Sekulić

Branko Čavot

Jovanka Lalčić